

Проф. др Саша МАРКОВИЋ¹

Криминалистичко-полицијски универзитет, Београд

ДОИ: 10.5937/bezbednost2303005M

УДК: 343.11:343.54/.55(497.11)“2018/2022“ 343.232:343.54/.55(497.11)

Оригинални научни рад

Примљен: 24. 7. 2023. године

Ревизија: 13. 10. 2023. године

Датум прихватања: 13. 11. 2023. године

Прекршајни суд као субјект супротстављања насиљу у породици²

Апстракт: Доношењем Закона о јавном реду и миру 2016. године јавно место је постало битан елемент бића прекршаја из овог закона. С обзиром да се насиље у партнерском и породичном односу најчешће дешава на месту које није јавно, прекршајни судови су изгубили дошаташњу улогу у заштити жртва одређених облика насиља у породици који нису имали обележја кривичног дела. Међутим, применом Закона о сјечавању насиља у породици од 1. јуна 2017. године и пројисивањем прекршаја у члану 36, прекршајним судовима је додељена нова, значајна улога. Постали су надлежни и за превенцију насиља у породици. У овом раду анализираћемо поједине сегменте прекршајнојравне заштитне жртва насиља у породици у периоду примене наведеног закона. Смањрамо да је један од циљева доношења закона био да се сјече сви облици насиља у породици од првог сазнања да оно може насјуйити. Прекршајни судови су значајан субјект у исјуњењу овог циља, пре свега у обласи заштитне сјровођења хийних мера.

Кључне речи: прекршај, прекршајни судови, казна, заштитна мера, жртва насиља.

¹ sasamarkovic975@gmail.com

² Рад је резултат учешћа на пројекту „Развој институционалних капацитета, стандарда и процедура за супротстављање организованом криминалу и тероризму у условима међународних интеграција” (бр. 179045).

Увод

Циљеви истраживања које је спроведено за потребе овог рада јесу да се утврди: каква каква је казнена политика прекршајних судова за прекршај из Закона о спречавању насиља у породици (ЗСНП, *Службени гласник*, 2016), да ли прекршајноправне мере доводе до боље заштите жртава насиља у породици и да ли надлежни органи адекватно користе правне механизме прекршајноправне заштите жртава насиља у породици.

Истраживање је засновано на примени нормативне методе, анализе садржаја, компаративне и формално-логичке анализе. Резултати добијени истраживањем обрађени су уз одговарајући избор статистичких метода.

У раду су применом методе анализе садржаја изложене пресуде прекршајних судова и законски прописи у Србији који се односе на материју супротстављања насиља у породици. Применом статистичке методе обрађени су подаци Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Републичког јавног тужилаштва и Републичког завода за статистику за период 2018–2022. године.

Главна хипотеза од које аутор полази јесте да само координиран рад надлежних органа и коришћење свих доступних правних механизма могу довести до задовољавајућих резултата у области супротстављања насиљу у породици.

Оно на чему законодавац посебно инсистира Законом о спречавању насиља у породици јесте мултисекторска сарадња између полиције, тужилаштва, суда и центра за социјални рад (Чворовић et al., 2021: 1133, 1144). У мултисекторском приступу решавања проблема насиља у породици значајна је сарадња полиције и прекршајног суда. Прекршајни суд путем казнене политике за прекршај из члана 36 ЗСНП штити спровођење хитних мера које полиција изриче, а судови опште надлежности продужавају, у циљу превенције насиља у породици и заштите жртава. Сврха изрицања казне затвора јесте генерална превенција, док је сврха заштитне мере забране приступа оштећеном специјална превенција, односно директан утицај на учиниоца да не дође у ситуацију да настави са угрожавањем оштећеног и понови насиље, тј. отклањање услова и смањење ризика за поновно вршење насиља у породици. Зато, када се прекрши хитна мера, поред казне за прекршај суд треба да размотри и изрицање заштитне мере јер је очигледно да хитна мера није

постигла сврху због које је донета у конкретном случају, па треба изрећи прекршајну санкцију сличног садржаја у дужем трајању. Таква могућност се пружа суду само ако полиција као странка у прекршајном поступку поднесе писмени предлог, или ако га оштећени усмено изнесе приликом саслушања.

Улога прекршајног суда у супротстављању насиљу у породици

Србија, због веома честих догађаја насиља у породици, супротстављање насиљу у породици поставља као један од најважнијих приоритета (Коларић, 2022: 28). Полиција грађанима пружа услуге безбедности које држава гарантује правним нормама, односно друштво друштвеним нормама (Лештанин, 2023: 158). Савремени модели полицијског рада базирају се на проактивности. Проактивност захтева способност да се предвиди казнино дело (Марковић, 2019: 162). *Закон о спречавању насиља у породици* представља један вид контроле, покушаја државе да се избори са негативном појавом – насиљем у породици. Израз „превенција” посматраћемо искључиво као деловање пре догађаја који се жели избећи (Коларић, Марковић, 2022: 194). Њиме, полиција је добила главну улогу у спречавању насиља и заштити жртава. Када дође до сазнања о насиљу у породици, полиција спроводи поступак и процењује ризик непосредне опасности од насиља у породици. Међутим, и други надлежни органи имају значајну улогу, пре свега јавно тужилаштво, центар за социјални рад, судови опште надлежности и прекршајни судови. Полиција води поступак процене ризика, прикупља обавештења од жртве и других лица, даје могућност могућем учиниоцу да се изјасни о околностима сазнања о насиљу у породици, врши процену ризика и на крају, у одређеним случајевима, доноси наређење којим изриче хитне мере (мера привременог удаљења учиниоца из стана и мера привремене забране учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој) на 48 часова. Јавно тужилаштво вреднује процену ризика коју је полиција доставила и може дати предлог да се изречене хитне мере продуже. Основни суд доноси одлуку о том предлогу и може продужити хитне мере за 30 дана. Уколико дође до кршења хитних мера од стране лица коме су изречене, на сцену поново ступа полиција, која подноси захтев за

покретање прекршајног поступка на основу члана 36 ЗСНП, уз који се достављају прикупљени докази и предлози за извођење доказа од стране прекршајног суда.

Прекршајни суд је у ранијем периоду улогу у сузбијању насиља у породици имао кроз санкционисање прекршаја из области Закона о јавном реду и миру – ЗОЈРМ (вређање, насиље, дрско и безобзирно понашање). Међутим, од доношења новог закона у тој области 2016. године, не може се свако биће прописаних прекршаја које подразумева нарушавање или угрожавање јавног реда и мира санкционисати као прекршај. Да би било прекршај, неопходно је да такво понашање буде учињено на јавном месту. Уколико тај елемент бића прекршаја изостане, онда нема прекршаја. У појединим образложењима првостепених и другостепених пресуда (решења) прекршајних судова донетим након примене ЗОЈРМ из 2016. децидирано је наведено да „вршење насиља над другим, изазивање туче или учествовање у њој ван јавног места више није прекршај” (Марковић, 2016: 296–298). С обзиром да се највећи број насиља у породици учини на месту које није јавно (кућа, стан), такво понашање не представља прекршај. Доношењем ЗСНП прекршајни суд добија нову улогу у супротстављању насиљу у породици – санкционисање лица за кршење хитних мера. При томе, ако лице прекрши хитну меру забране комуникације, а при том увреди жртву, одговараће само за прекршај из члана 36 ЗСНП. По мишљењу Прекршајног апелационог суда изнетом у једној пресуди, ради се о привидном идеалном стицају. Наиме, окривљени је прекршио хитну меру привремене забране приласка и комуникације тако што је на јавном месту пришао жртви и обратио се речима: „Што си ме пријавила, ђубре једно!”, а подносилац захтева га је теретио за два прекршаја – из члана 36 ЗСНП и члана 9 став 1 ЗОЈРМ. Суд је сматрао да нема прекршаја из области ЗОЈРМ јер се „ради о једној радњи окривљене, и то радњи којом је уједно и прекршена хитна мера” (Пресуда Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду, 311 Прж. бр. 4276/23 од 28. 2. 2023).

Начин поступања полиције у циљу супротстављања насиљу у породици детаљније је уређен *Ујуиштивом о сѿандардним ојера-тивним йроцедурама за йревенцију и сузбијање насиља у йородици* које се примењује од 12. децембра 2022. године. Полиција, по правилу, када подноси захтев за покретање прекршајног поступка због

кршења хитних мера, предлаже одређивање заштитне мере забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја (у даљем тексту – забрана приступа оштећеном). Наведена заштитна мера изриче се искључиво на писмени предлог подносиоца захтева или оштећеног и суд је не може изрећи ако писмени предлог није достављен. Изречена мера забране приступа оштећеном укључује и меру забране приступа заједничком стану или домаћинству у периоду за који важи забрана. (Закон о прекршајима, 2013). Може се изрећи у трајању до једне године, рачунајући од извршности пресуде. За разлику од времена трајања хитних мера, време проведено у затвору не урачунава се у време трајања ове заштитне мере и за њу посебно тече рок трајања. За основни облик прекршаја из члана 36, ЗСНП предвиђа казну затвора до 60 дана. То значи да суд може окривљеном изрећи казну у распону од једног до 60 дана. Међутим, ако утврди да прекршајем нису проузроковане теже последице, а постоје олакшавајуће околности које указују да се и блажом казном може постићи сврха кажњавања, прописана казна се може ублажити тако што ће се изрећи новчана казна или рад у јавном интересу, а за прекршај учињен из нехата окривљени се може огласити одговорним и ослободити од казне када последице дела тако тешко погађају учиниоца да изрицање казне у таквом случају очигледно не би одговарало сврси кажњавања (Закон о прекршајима, 2013).

У ставу 3 члана 36 ЗСНП прописано је да се осуђујућа пресуда за основни облик овог прекршаја може извршити пре њене правноснажности, према Закону о прекршајима. Пресуде које смо анализирали (неколико стотина пресуда донетих у 2023. години) показују да суд примењује члан 308 став 1 тачка 2 Закона о прекршајима и да одлучује да пресуда буде извршна пре њене правноснажности јер постоји основана сумња да ће окривљени наставити са вршењем прекршаја или поновити извршење прекршаја (на пример: пресуде Прекршајног суда у Смедереву 13 Пр. бр. 2386/23 од 17. 4. 2023, 13 Пр. бр. 1903/23 од 20. 3. 2023, 10 Пр. 1712/23 од 10. 3. 2023. 10 Пр. бр. 2327/23 од 4. 4. 2023). Наиме, у овом члану је, између осталог, наведено да се осуђујућа пресуда може извршити и пре њене правноснажности „ако је окривљени кажњен за прекршај од којег могу настати теже последице, а постоји основана сумња да ће наставити са вршењем прекршаја, поновити прекршај или да ће избећи извршење изречене санкције”. Међутим, у одређеном броју

пресуда суд одбија да изрекне заштитну меру забране приступа оштећеном, јер су на снази хитне мере, не узимајући у обзир да са истеком казне затвора на коју је окривљени осуђен оне неће бити на снази, а одлуку образлаже тиме што подносилац захтева није приложио доказе да постоји основана сумња да ће окривљени поновити прекршај, или да није доставио процену ризика од понављања насиља и сл. О томе ће бити више речи касније.

Анализа казнене политике прекршајних судова

Табела 1. Однос броја могућих учинилаца, броја процена да њих стоји ризик, броја наређења, као и предлога и решења којима су продужене хитне мере (МУП, 2023; РЈТ, 2023)

Период	Број могућих учинилаца	Број лица за које је процењено да постоји ризик	Број лица којима је донето наређење	Број лица за које је поднет предлог да се продуже хитне мере	Број лица којима су продужене хитне мере
2018.	28781	19629	19172	17915	17300
2019.	30928	21224	20887	19360	18597
2020.	29339	20875	20511	18949	18245
2021.	29361	20928	20624	19414	18712
2022.	30168	22418	22008	21131	20443
Укупно	148577	105074	103202	96769	93297

У петогодишњем периоду полиција је евидентирала нешто мање од 150.000 могућих учинилаца насиља у породици, од којих 120.781 или 81% мушког пола (МУП, 2023). Од тога на подручју Полицијске управе Београд 18.034, затим Полицијске управе Нови Сад 11.940, Полицијске управе Панчево 9.340, док је на подручју полицијских управа Ниш, Лесковац и Пожаревац евидентирано нешто више од 8.000 могућих учинилаца насиља у породици. Могући учиниоци су најчешће старости од 31 до 40 година – 38.104, а затим од 41 до 50 година живота – 35.845. Од укупног броја, према 70% могућих учинилаца изречене су хитне мере, јавно тужилаштво је за 94% дало предлог да се хитне мере продуже, док је суд у 96% случајева усвојио предлог и донео решење којим се хитне мере продужавају за 30 дана. То значи да је полиција квалитетно спровела поступак процене ризика јер је суд продужио хитне мере за 90% лица којима је полиција хитне мере изрекла. Највећи број изречених и продужених хитних мера био је 2022. године, при чему се тај број повећао за

15% у односу на 2018. годину. Наиме, у 2022. години продужено је преко 3.000 хитних мера више него у 2018. години.

У анализираном периоду било је 161.007 жртава насиља у породици, од којих је малолетних било 11.811 или 7%. Женског пола је било 113.429 или 70%, а 75.776 или 67% жена жртава претрпело је насиље од мушкарца у партнерској вези (МУП, 2023). Истраживање које је радила Светска здравствена организација показује да је у свету између 2000. и 2018. године 852 милиона жена претрпело насиље, и то већина у партнерској вези (WHO, 2021: 36)

Табела 2. Окривљени за прекршај из члана 36 ЗСНП – старосна и пољна структура (МУП, 2023)

Период	Број окривљених за прекршај из чл. 36. ЗСНП	Окривљени мушкарци укупно	Окривљени мушкарци до 30 година	Окривљени мушкарци од 31 до 50 година	Окривљени мушкарци преко 50 година	Окривљене жене
2018.	1763	1559	288	782	529	164
2019.	2029	1825	304	920	597	204
2020.	1935	1719	324	814	580	216
2021.	2103	1888	342	974	567	215
2022.	2206	1953	366	989	597	253
Укупно	10036	8944	1624	4479	2870	1052

Број окривљених за кршење хитних мера био је за 20% већи 2022. године у односу на 2018. Сем у 2020, број окривљених је растао сваке године. Мушкарци су били учиниоци прекршаја у 89% случајева, и то у 50% случајева узраста од 31 до 50 година живота. Ако упоредимо те податке са подацима наведеним испод Табеле 1, закључићемо да лица мушког пола којима су изречене хитне мере чешће крше те мере од жена.

Табела 3. Осуђени за прекршај из члана 36 ЗСНП – врста казни (МУП, 2023)

Период	Број осуђених	Број кажњених на казну затвора	Број кажњених на новчану казну	Број лица којима је изречена заштитна мера забрана приступа
2018.	1514	1405	109	30
2019.	1718	1536	182	50
2020.	1656	1378	278	26
2021.	1790	1480	310	51
2022.	1806	1405	401	40
Укупно	8484	7204	1280	197

Осуђених за прекршај хитних мера је 85% у односу на број окривљених. При томе, 85% је осуђено на казну затвора. Запажамо да је 2018. године 93% окривљених осуђено на казну затвора, а 7% на новчану казну, док је 2022. године 22% окривљених осуђено на новчану казну. Ако имамо у виду да је за овај прекршај искључиво запређена казна затвора, можемо констатовати да судови све чешће прибегавају ублажавању казне и да сматрају да се и новчаном казном може постићи сврха кажњавања. При томе, број заштитних мера забране приступа оштећеном константно је мали. За пет година одређено их је мање од 200, што је око 40 годишње. То значи да је ова мера одређена за само 2% осуђених. У посебном делу рада разматраћемо разлоге који су довели до тога.

Табела 4. *Осуђени за прекршај из члана 36 ЗСНП – висина затворске казне (МУП, 2023)*

Период	Казна до 10 дана затвора	Казна од 11 до 20 дана затвора	Казна од 21 до 30 дана затвора	Казна од 31 до 60 дана затвора
2018.	485	367	347	206
2019.	457	439	368	272
2020.	450	395	315	218
2021.	482	393	353	252
2022.	469	392	330	214
Укупно	2343	1986	1713	1162

Из наведене табеле видимо да је од укупног броја затворских казни чак 60% у распону до 20 дана, што нам показује да је судска казнена политика за овај прекршај веома блага. При томе, ако на те блаже казне додамо и новчане казне које су изречене након ублажавања, видећемо да је таквих две трећине или 66% од укупног броја пресуда. Казне затвора у трајању од 31 до 60 дана изречене су у само 14% пресуда.

Табела 5. *Временска дистрибуција прекршаја из члана 36 ЗСНП по месецима (МУП, 2023)*

Месец/Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Укупно
Јануар	147	156	164	201	183	851
Фебруар	123	165	140	173	153	754
Март	166	159	162	153	177	817
Април	149	148	119	153	179	748
Мај	125	159	155	177	189	805
Јун	119	148	148	189	208	812
Јул	161	193	191	164	198	907

Месец/Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Укупно
Август	179	207	195	196	204	981
Септембар	138	180	165	153	169	805
Октобар	157	191	145	147	178	818
Новемар	145	151	166	178	195	835
Децембар	137	146	171	204	156	814
Укупно	1746	2003	1921	2088	2189	9947

Из наведене табеле видимо да се највише прекршаја учини у августу, а најмање у априлу. Међутим, месечна дистрибуција прекршаја има мала одступања и у већини месеци се учини између 800 и 900 прекршаја из овог члана ЗСНП на петогодишњем нивоу, односно између 160 и 180 на годишњем нивоу. Ова чињеница је битна руководиоцима полиције јер је морају узети у обзир приликом планирања организације и распореда рада полицијских службеника. Наиме, знамо да током лета највећи број полицијских службеника одсуствује због коришћења годишњих одмора па се организација посла мора планирати на адекватан начин, имајући у виду да се највећи број прекршаја учини у августу. Мада је јавни тужилац странка у прекршајном поступку (Законом о прекршајима, члан 127), пракса нам показује да Министарство унутрашњих послова, као орган овлашћен Законом о спречавању насиља у породици, подноси захтев за покретање прекршајног поступка и као странка поступа у готово свим поступцима који се воде због кршења хитних мера.

Табела 6. *Временска дистрибуција прекршаја из члана 36 ЗСНП по данима (МУП, 2023)*

Дан/Година	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Укупно
Понедељак	244	236	262	258	301	1.301
Уторак	261	337	265	306	329	1.498
Среда	257	315	298	317	302	1.489
Четвртак	251	294	314	329	321	1.509
Петак	247	270	273	301	336	1.427
Субота	286	305	269	308	316	1.484
Недеља	200	246	240	269	284	1.239
Укупно	1746	2003	1921	2088	2189	9947

Временска дистрибуција прекршаја нам показује да се најмање прекршаја учини у недељу и понедељак, док се осталим данима у

седмици учини приближно исти број прекршаја. Резултати ове анализе помажу руководиоцима полиције да планирају дневни распоред рада надлежних полицијских службеника и других полицијских службеника овлашћених за спречавање и сузбијање насиља у породици и заштиту жртава.

Међусобни однос заштитне мере забране приступа оштећеном и хитних мера

Заштитна мера забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја предвиђена је чланом 61 *Закона о прекршајима*. Исти закон је у члану 62 предвидео одговорност за кршење те заштитне мере. Окривљени ће бити кажњен казном која је предвиђена за прекршај због којег је заштитна мера донета. Тако, ако је у питању члан 36 став 1 ЗСНП, за кршење заштитне мере предвиђена је казна затвора до 60 дана. Захтев за покретање прекршајног поступка подносе јавни тужилац или полиција (у пракси, у готово свим случајевима полиција). Да би суд ову заштитну меру изрекао, мора постојати предлог подносиоца захтева, или такав предлог мора истаћи оштећени приликом саслушања. Битна разлика између ове две мере (хитне и заштитне) јесте то што заштитна мера, за разлику од хитне мере, не траје за време извршења казне затвора. Наиме, на основу одредаба *Закона о прекршајима* наведена мера би требало да тече од дана извршности пресуде, међутим, уколико је окривљени осуђен на казну затвора, она се не урачунава у време трајања ове мере, јер је тако предвиђено чланом 89а *Кривичног законика*. *Закон о прекршајима* чланом 310, између осталог, предвиђа да се казна затвора и заштитне мере извршавају по закону којим се уређује извршење кривичних санкција, ако овим законом није другачије одређено. *Према Закону о извршењу кривичних санкција*, за извршење заштитних мера изречених за прекршај предвиђена је одговарајућа примена одредаба *Кривичног законика* које се односе на извршење мере безбедности. У ставу 2 члана 89а КЗ наведено је да се време проведено у затвору не урачунава у време трајања мере (Коларић, 2023).

Значи, да би се заштитна мера одредила, мора постојати предлог, а суд о предлогу мора донети одлуку. У Табели 3 видимо да је у Србији у петогодишњем периоду одређено само 197 заштит-

них мера. Први разлог за то је чињеница да је полиција као подносилац захтева веома ретко предлагала одређивање ове мере. Тако, ваљевска полиција је од почетка примене ЗСНП стављала предлог за изрицање ове заштитне мере. У 199 осуђујућих пресуда које је у анализираном петогодишњем периоду донео Прекршајни суд у Ваљеву, изречено је 137 заштитних мера забране приступа оштећеном, што износи 69% пресуда, односно исти проценат (69%) од укупног броја заштитних мера изречених на нивоу Србије.

Главни циљ надлежних органа јесте да спречи насиље у породици у свим оним случајевима где има сазнања да до насиља може доћи, односно када се процени да постоји ризик од насиља. Када хитне мере нису делотворне, односно када се крше, учинилац треба да буде санкционисан. Извршење изречених и продужених хитних мера штити се прекршајем из члана 36 ЗСНП. Из табеле 3 видели смо да 85% казни за овај прекршај чине казне затвора.

Хитне мере се изричу на 48 часова и продужавају за 30 дана. Веома често се судске хитне мере прекрше – након продужења, пресуда постаје одмах извршна, па окривљени по изласку из затвора може несметано да контактира са жртвом и приђе јој, јер је време трајања хитних мера истекло. Да би се то избегло, логичан след потеза надлежних органа јесте да се поднесе предлог за одређивање заштитне мере забране приласка оштећеном и да се она изрекне на период за који суд процени да је адекватан (закон предвиђа могућност до годину дана). У том случају, након одслужења затворске казне окривљени не би могао несметано прићи жртви. Али хитне мере или заштитне мере нису саме по себи довољне да спрече понављање насиља. Надлежни органи су у обавези да предузму адекватне мере у циљу заштите жртве. Кршење мере је само упозорење да се мора урадити темељна процена ризика од смртоног страдања жртве и да држава треба да предузме благовремене и делотворне мере како би заштитила жртву. Да бисмо потврдили овај став, навешћемо један случај из праксе.³

3 Полицијски службеници Полицијске управе Сомбор, 5. 2. 2018. године, ухапсили су и задржали В. Ј. (1994), због постојања основа сумње да је истог дана, око 19.40 часова у Сомбору, над својом бившом емотивном партнерком М. Б. (1977) извршио кривично дело тешког убиства, тако што јој је нанео више убода кухињским ножем у пределу тела и главе. У децембру 2017. против њега је поднета кривична пријава због основа сумње да је учинио кривично дело насиља у породици, а изречена му је и хитна мера привремене забране да контактира жртву и прилази јој. Против истог лица је 11. 1. 2018. поднета

Овде је породично убиство извршено за време трајања хитних мера које су већ претходно прекршене. Очигледно је да кршење хитних мера није „упалило црвену лампицу” надлежним органима да треба предузети делотворније мере у циљу заштите жртве. Заштита жртве, поред тога што треба да буде хитна и благовремена, мора бити и делотворна, односно и ефикасна и ефективна (Марковић, 2019, 53).

У анализираном петогодишњем периоду надлежни полицијски службеници утврдили су приликом процене ризика да је најучесталије психичко насиље, које је претрпело 96.300 жртава, па затим физичко насиље, које је постојало у 58.200 догађаја (МУП, 2023). Међутим, истраживања показују да је у многим случајевима где није дошло до физичког насиља, било претњи насиљем, или је насилни партнер на други начин покушао да принудно контролише жртву (Hester et al., 2023: 1082). Различити облици насилног понашања интимног партнера захтевају другачији одговор надлежних, јер захтевају различите врсте и нивое подршке жртви и интервенције (Hester et al., 2017: 418). Сматрамо да је у свим таквим случајевима неопходно изрећи заштитне мере када већ хитне мере нису дале резултата, а да полиција и други надлежни органи треба да процене озбиљност (степен) ризика од наступања најтежих облика насиља у породици и вероватноћу лишења живота жртве.

Заштитна мера забране приступа оштећеном – анализа судске праксе у поступцима вођеним због кршења хитних мера

Један од разлога што се ова заштитна мера не изриче чешће јесте то што судови одбијају предлог подносиоца захтева из раз-

кривична пријава за учињено кривично дело недозвољених полних радњи према оштећеној М. Б. Истовремено му је изречена хитна мера привремене забране да контактира жртву и прилази јој. В. Ј. је 23. јануара 2018. године прекршио хитну меру, коју је суд претходно продужио (Решење Основног суда у Сомбору, 2П2Н 14/18 од 12. 1. 2018), тако што је позвао жртву телефоном; она је по позиву дошла у његов стан, а недуго затим полицијски службеници су их затекли заједно на фудбалском игралишту у Станишићу. Прекршајни суд у Сомбору осудио га је на казну затвора у трајању од десет дана (Пресуда Прекршајног суда у Сомбору, 8ПРН 3/2018, од 24. 1. 2018). Подносилац захтева није предлагао одређивање заштитне мере забране приласка оштећеном. Други дан по изласку из затвора В. Ј. је лишио живота жртву насиља у породици.

норазних разлога који, по нашем мишљењу, често немају законско упориште. Анализирали смо већи број прекршајних пресуда. Првостепени судови неретко покушавају да избегну обавезу да одлуче о предлогу подносиоца захтева, а Закон о прекршајима за то предвиђа битну повреду прекршајног поступка јер суд мора у целости одлучити о захтеву за покретање прекршајног поступка. Тако је у многим предметима усвојена жалба и укинута првостепена пресуда (решења Прекршајног апелационог суда, Одељење у Крагујевцу, I-113 Прж. 6750/23 од 30. 3. 2023. и I-102 Прж. 6427/23 од 27. 3. 2023; Решење Прекршајног апелационог суда, Одељење у Нишу, II-205 Прж. 8342/23 од 19. 4. 2023; решења Прекршајног апелационог суда, 3 Прж И. бр. 347/23 од 11. 1. 2023. и Прж. 1654/23 од 21. 1. 2023). Када ставља овакав предлог, подносилац захтева даје образложење да се тражи додатна правна заштита жртве на период дужи од 30 дана, колико траје продужење хитних мера, а из радње извршења прекршаја кршења хитних мера произилази да оне саме по себи нису биле довољне за учиниоца да не прилази и не комуницира са жртвом, па суд треба да размотри такав захтев и донесе одлуку (Решење Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду, III-305 Прж. 3406/23 од 23. 2. 2023).

У одређеном броју случајева које смо анализирали прекршајни суд је одбио да одлучи о предлогу да се изрекне заштитна мера забране приступа оштећеном јер она није наведена Законом о спречавању насиља у породици. Апелациони прекршајни суд, ако постоји жалба, укида такве пресуде и враћа их на поновно одлучивање. Међутим, образложење за такву одлуку је различито. У првом случају се наводи да „иако мера забране приступа заједничком стану и оштећеном није прописана ЗСНП, по којим одредбама закона је окривљени оглашен одговорним, дакле оглашен одговорним за извршење прекршаја из члана 36 ЗСНП јер је прекршио хитну меру која му је изречена од стране надлежног полицијског службеника и продужена од стране Трећег основног суда у Београду, по ком решењу може трајати најдуже до 7. 2. 2023, првостепени суд је био дужан да сходно члану 247 став 2 Закона о прекршајима одлучи у целости о предметном захтеву... па је из наведеног разлога пресуда морала бити укинута због учињене битне повреде прекршајног поступка” (Решење Прекршајног апелационог суда, III – Прж. бр. 1654/23 од 31. 1. 2023). Из самог образложења дру-

гостепене одлуке можемо закључити да суд дели мишљење да се заштитна мера забране приступа оштећеном не може изрећи јер није предвиђена законом којим је предвиђен прекршај за који се суди, али се, да би суд донео такву одлуку, укида првостепена пресуда. Не делимо овакав став суда. У другом предмету другостепени суд усваја жалбу и укида првостепену пресуду наводећи да је тачно да ЗСНП није прописао такву меру, али то није ни било потребно сходно члану 52 Закона о прекршајима (Решење Прекршајног апелационог суда, Одељење у Новом Саду, Прж. 5940/23 од 21. 3. 2023). Делимо став овог судског већа.

У неким случајевима подносилац захтева предлаже и одређивање заштитне тако да се одреди забрана приласка жртви на одређену удаљеност (на пример сто метара), при чему закон није предвидео такву меру (Пресуде Прекршајног апелационог суда, 12 – Прж. бр. 8411/23 од 19. 4. 2023. и 12 – Прж. бр. 12125/23 од 5. 6. 2023). Међутим, у наведеним пресудама (у обе исти председник већа) наводи се и тумачење законских одредби са којим се не можемо сложити, при чему ћемо дати аргументе за заузимање супротног става. Наиме, у образложењу пресуде 12125/23 наводи се: „...према мишљењу овог већа надлежност прекршајних судова је везана само за примену члана 36 Закона о спречавању насиља у породици у којем члану законодавац није прописао ни могућност изрицања мере заштите од насиља јер би то представљало кумулацију ових мера а које се предлажу жалбом у овом предмету. Мере заштите од насиља које се предлажу жалбом на начин како су опредељене представљају управо мере заштите од насиља које су регулисане Кривичним законом и Породичним законом.” У пресуди се даље наводи да је прекршајни суд надлежан за прекршај из члана 36 став 1 ЗСНП, тако да нема законску могућност изрицања заштитне мере, с обзиром да природа прекршаја не омогућава изрицање заштитне мере онако како је предложио подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, јер би то било „мимо одредаба члана 36. напред наведеног закона и мимо одредаба члана 51. и 52. Закона о прекршајима”. На овом месту подсетићемо се Табеле 3, и тога да је у анализираном периоду донето 197 правноснажних пресуда којима је изречена баш та заштитна мера за коју се у наведеној пресуди образлаже да се не може одредити. Тачно је то да је подносилац захтева (полиција) у овом случају прекорачио границе

законских одредаба и предложио да се забрана приступа одреди на одређену удаљеност – за шта није имао законско утемељење. Али, заштитна мера је предвиђена законом. Суд се у наведеној пресуди позива на члан 51, који прописује да је сврха примене заштитне мере да отклони услове који омогућавају или подстичу учиниоца на извршење новог прекршаја, што је, по нашем мишљењу, неопходно применити управо за овај прекршај, јер је очигледно да хитне мере које су изречене и продужене нису довољно превентивно утицале на учиниоца да даље не чини насиље. Члан 52 прописује заштитну меру забране приласка оштећеном, као и то да се може изрећи под условима прописаним овим законом и кад није предвиђена прописом којим је одређен прекршај (Закон о прекршајима, 2013). Када је реч о кумулацији хитне мере и заштитне мере забране приласка оштећеном (да нема законских услова за изрицање кумулативне мере – заштитне мере забране приступа оштећеном – посебно се наглашава и у пресуди 8411/23 од 19. 4. 2023), напоменућемо да Истанбулска конвенција, коју је Србија ратификовала, обавезује државе потписнице да уреде организацију и поступање државних органа у случајевима насиља у породици, као и да предузму мере за успостављање делотворне мултисекторске сарадње (Коларић, 2020: 54), а у вези са изрицањем хитних мера у члану 53 прописује да се, тамо где је неопходно, оне издају на *ex parte* основи са непосредним дејством; треба да буду доступне независно од судских поступака или уз друге судске поступке; и могу да се укључе у наредне судске поступке” (Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, 2011). Дакле, хитне мере се изричу независно од других мера заштите, мера безбедности или заштитних мера, при чему не зависе једне од других. При томе, пресудом 8411/23 од 19. 4. 2023. изречена је казна од 30 дана затвора, па хитне мере и не трају у време престанка те казне, а извршење заштитне мере би, да је изречена, започело са завршетком казне затвора.

У прилог нашем ставу иду и аргументи наведени у пресуди Прекршајног апелационог суда 3 ПРЖ бр. 751/23 од 13. 1. 2023, којом се усваја жалба подносиоца захтева јер првостепени суд није на предлог изрекао заштитну меру забране приступа оштећеном. У образложењу се наводи да је окривљени прекршио обе хитне мере које су изречене наређењем надлежног полицијског службеника, наредног

дана од дана изрицања, тако што је дошао у породичну кућу у којој је боравила жртва насиља и комуницирао са њом; ту су га затекли полицијски службеници који су службено поступали по извештају центра за социјални рад. С обзиром да је окривљени вршио насиље над жртвом која живи у заједничком домаћинству са своје четворо малолетне деце (жртва је од ударца задобила повреде оба ока), да је кажњаван за прекршај из члана 9 став 1 Закона о јавном реду и миру и да жртва осећа страх од њега, другостепени суд је сматрао да је уз казну затвора неопходно изрећи и заштитну меру забране приступа у трајању од четири месеца „ради спречавања учиниоца да понови прекршај, односно да настави да угрожава оштећену”.

Међутим, у наредној пресуди коју ћемо анализирати наводи се да се одређивање ове заштитне мере одбија јер су хитне мере продужене, па прекршене, а у тренутку доношење пресуде и даље трају, па би доношење заштитне мере представљало дуплирање мера, а правна заштита је обезбеђена продужењем мера које је одредио Основни суд у Новом Саду (Прекршајни апелациони суд, Одељење у Новом Саду, пресуда III-311 Прж. бр. 6399/23 од 5. 4. 2023). Када је разматрао и одбио жалбу подносиоца захтева, другостепени суд није узео у обзир да је првостепеном пресудом окривљени кажњен због прекршаја из члана 36 ЗСНП казном затвора у трајању од 50 дана, и да ће хитна мера истећи док је окривљени у затвору, а заштитна мера би, ако би била донета, ступила на снагу са изласком окривљеног из затвора и трајала онолико колико би суд одредио, а најдуже годину дана. Овако, окривљени по изласку из затвора нема забрану приласка жртви и контакта са њом па може да се, на пример, врати у заједнички стан или оде на њено радно место и посети је без обзира на то да ли она осећа страх од њега или не, а могуће је да осећа страх јер је свесна да је због кршења хитних мера био у затвору.

Изрицање мере безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеним због кршења мера заштите од насиља у породици

Сматрамо да можемо наћи многе сличности између сврхе изрицања мере безбедности *забрана приближавања и комуникације са оштећеним због кршења мера заштите од насиља у породици*

у кривичном поступку и сврхе изрицања заштитне мере *забрана њрисџиуџа ошџећеном* због кршења хитних мера у прекршајном поступку.

Заштитне мере које су предвиђене *Законом о њрекршајима* можемо упоредити са мерама безбедности које су предвиђене *Кривичним закоником*, а хитне мере са породичноправним мерама заштите.

Хитне мере се штите прекршајем из члана 36 став 1 ЗСНП, који гласи: „Казном затвора до 60 дана казниће се за прекршај лице које прекрши хитну меру која му је изречена или продужена”, а у прекршајном поступку суд може одредити заштитне мере. Заштитна мера забране приступа оштећеном укључује и меру забране приступа заједничком стану или домаћинству, а изриче се у трајању до годину дана ради спречавања учиниоца да понови прекршај или да настави да угрожава оштећеног (Закон о прекршајима, 2013).

Породични закон предвиђа да „против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици, којом се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице. Мере заштите јесу: издавање налога за исељење из породичног стана или куће, без обзира на право својине односно закупа непокретности; издавање налога за усељење у породични стан или кућу, без обзира на право својине односно закупа непокретности; забрана приближавања члану породице на одређеној удаљености; забрана приступа у простор око места становања или места рада члана породице; забрана даљег узнемиравања члана породице, при чему могу трајати највише годину дана а могу се продужавати све док не престану разлози због којих је мера била одређена” (ПЗ, 198-199). За разлику од мера безбедности, „време проведено у притвору као и свако лишење слободе у вези с кривичним делом односно прекршајем урачунава се у време трајања мере заштите од насиља у породици” (ПЗ, 198).

Мере заштите које предвиђа Породични закон штите се посебним обликом кривичног дела насиља у породици из члана 194 став 5, који гласи: „Ко прекрши мере заштите од насиља у породици које му је суд одредио на основу закона, којим се уређују породични односи, казниће се затвором од три месеца до три године и новчаном казном”. У општем делу КЗ предвиђене су мере безбед-

ности које се могу изрећи као вид специјалне превенције, а једна од њих је „забрана приближавања и комуникације са оштећеним”. Суд може учиниоцу кривичног дела забранити приближавање оштећеном на одређену удаљеност, забранити приступ у простор око места становања или места рада оштећеног и забранити даље узнемиравање оштећеног, односно даљу комуникацију са оштећеним, ако се оправдано може сматрати да би даље вршење таквих радњи учиниоца кривичног дела било опасно по оштећеног. Трајање мере не може бити краће од шест месеци нити дуже од три године, рачунајући од дана правноснажности одлуке, с тим да се време проведено у затвору, односно у здравственој установи у којој је извршена мера безбедности, не урачунава у време трајања ове мере (Кривични законик, 2005).

Прекршајни судови су у анализираном петогодишњем периоду осудили 8.484 лица за прекршај из члана 36 ЗСНП, при чему су према 2%, односно 197 лица, изrekli заштитну меру забране приступа оштећеном (Табела 3). У време пресуђења, хитне мере су биле на снази.

Кривични судови су, по званичним подацима Републичког завода за статистику, у истом периоду донели 370 правноснажних пресуда за кривично дело из члана 194 став 5, при чему су у 86 или 23% случајева изrekli меру безбедности *забрана приближавања и комуникације са оштећеним* (РЗС, 2023). У многим случајевима мера безбедности је донета за време трајања породичноправних мера заштите, и то за суд није била сметња да се мера безбедности донесе.

На крају, навешћемо још један разлог за неизрицање заштитне мере забране приступа оштећеном због кршења хитних мера. Пресудом Прекршајног суда у Београду (19 – пр. бр. 491/2023 од 9. 4. 2023) одбијен је предлог надлежног подносиоца захтева јер би изрицање ове заштитне мере представљало озбиљну санкцију за окривљеног будући да има пријављено пребивалиште на адреси где борави оштећена, па би таква мера могла да проузрокује велике проблеме у његовом животу и функционисању. Даље се наводи да „такве мере не би требало доносити у предметима који су извршни пре правноснажности у смислу члана 308. Закона о прекршајима, већ да би о таквој мери требало одлучити пред основним судом који би имао времена да изврши детаљан увид, саслуша све околности, као и да прибави потребна мишљења од надлежних инсти-

туција”. Међутим, јасно је да за поступање у овим предметима нису надлежни основни већ прекршајни судови. Нису прекршене мере породичноправне заштите већ хитне мере.

Закључак

Прекршајни судови, као једна карика у низу државних органа и установа надлежних за супротставља насиљу у породици, могу имати веома значајну улогу. Актуелном политиком сузбијања криминала у нашој држави додељена им је првенствено улога у спречавању насиља у породици. Активирају се у тренутку сазнања да је дошло до кршења хитних мера, што представља биће прекршаја из члана 36 Закона о спречавању насиља у породици. Од судске казнене политике за тај прекршај зависи и степен заштите полицијских и судских хитних мера. На основу урађене анализе закључили смо да је од почетка примене Закона о спречавању насиља у породици, иако број окривљених за прекршај кршења хитних мера константно расте, казнена политика прекршајних судова све блажа. У 2022. години проценат осуђених на новчану казну за овај прекршај три пута је већи него што је био 2018. При томе, највише је затворских казни у трајању до 10 дана (чак 33% свих затворских казни), док новчане казне и казне затвора у трајању до 20 дана заједно чине 66% од укупног броја осуда. Резултати једног истраживања за период 2018–2021. године, у којем су посматрани региони, показују нам да је у београдском региону изречено 29% новчаних казни, а на подручју Прекршајног суда у Врању 35%; супротно од тога, на подручју Прекршајног суда у Новом Пазару изречена је само једна новчана казна (102 казне затвора), на подручју Прекршајног суда у Сомбору две (225 казни затвора), затим у Прокупљу четири (66 казне затвора), Пријепољу пет (77 казни затвора), Сремској Митровици седам (164 казни затвора), Крушевцу девет (253 казни затвора), а Јагодини дванаест (297 казни затвора) (Марковић, Коларић, 2023: 49).

Резултати спроведеног истраживања показали су нам да су учиниоци прекршаја кршења хитних мера најчешће мушкарци (девет од десет окривљених), и то старости од 31 до 50 година живота.

У овом раду изнели смо наш став који иде у прилог потреби за изрицањем заштитне мере забране приступа оштећеном у прекр-

шајном поступку, а кроз анализу одређених пресуда прекршајних судова аргументовали смо такав начин заштите жртава насиља. Не треба сметнути са ума да се прекршајни поступак води против окривљених којима су изречене хитне мере у циљу спречавања насиља у породици, да их они нису испоштовали већ су их прекршили, и самим тим дали до знања друштву да та мера специјалне превенције није довољна да их одврати од чињења насиља према другом члану породице. На крају изнећемо и став Одељења судске праксе (судије Прекршајног апелационог суда) који је изнет у допису упућеном аутору овог рада као одговор на питање формулисано ради решавања недоумице у вези са изрицањем заштитне мере забране приступа оштећеном за прекршај из ЗСНП. У допису се, између осталог, наводи да изрицање ове мере захтева свестрану и брижљиву оцену изведених доказа приликом оцене потребе за њеним изрицањем и времена њеног трајања уколико буде изречена, те су у том смислу потребни и значајнија улога и квалитетнији приступ подносиоца захтева да она не би контрапродуктивно деловала на лица на која се примењује ЗСНП, при чему треба имати у виду природу њиховог односа, начин извршења прекршаја из члана 36 став 1 овог закона, те околности под којима је прекршај извршен (Прекршајни апелациони суд, 2023).

Литература

1. *Закон о сиречавању насиља у породици*, Службени гласник Републике Србије, бр. 94/2016, 10/2023 (други закон).
2. *Закон о прекршајима*, Службени гласник Републике Србије, бр. 65/2013, 13/2016, 98/2016 (Одлука Уставног суда), 91/2019 (други закон), 91/2019, 112/2022 (Одлука Уставног суда).
3. *Закон о потврђивању Конвенције Савета Европе о сиречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици*, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори, бр. 12/2013, 4/201.
4. *Кривични законик*, Службени гласник Републике Србије, бр. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016, 35/2019.
5. *Породични закон*, Службени гласник Републике Србије, бр. 18/2005, 72/2011, 6/2015.

6. Лештанин Б. (2023) Угрожавање полицијских службеника у Србији: кратак осврт на казненоправни аспект, *Безбедност*, 65(1): 139-161. DOI: 10.5937/bezbednost2301139L
7. Марковић, С. (2019) Стратешко одлучивање у полицији и примена полицијско-обавештајног модела, *Безбедност*, 61(3): 160-178. DOI: 10.5937/bezbednost1903160M
8. Marković, S. (2019) Measures for prevention of domestic violence and for protection of victims in Serbia's legal system with special reference to emergency measures, *NBP*, Vol. 24, Issue 2, 2019, pp. 45–63.
9. Марковић С. (2017) Јавно место као елемент бића прекршаја из Закона о јавном реду и миру, у зборнику: „Полиција и правосудни органи као гаранти слободе и безбедности у правној држави”, Криминалистичко-полицијска академија – Правни факултет Универзитет у Крагујевцу и Фондација „Ханс Зајдел”, Београд, стр. 293-307.
10. Marković, S, Kolarić, D. (2023) Some Effects of ‘Pre-Crime’ Concept in Combating Domestic Violence, *NBP*, Vol. 28, Issue 1, pp. 40–57, <https://doi.org/10.5937/nabepo28-42953>
11. Министарство унутрашњих послова Републике Србије (2023), допис са статистичким подацима, 05-13 бр. 050-307/22-2 од 17. 3. 2022. и од 3. 2. 2023.
12. Коларић Д. (2023) Поједини аспекти прекршајноправне заштите жртава насиља у породици, Зборник: Казнена реакција у Србији, XIII део, приредио Ђорђе Игњатовић, Правни факултет Универзитета у Београду, 2023.
13. Коларић Д. (2022) Ванинституционалне мере и други кривичноправни инструменти реакције на криминалитет и позитивно кривично законодавство Србије (испуњена очекивања или не), Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, *Поједностављене форме испуњавања и други кривичнопроцесни инструменти реакције на криминалитет и ЗКП из 2011. године, LXI Редовно годишње савештовање Удружења*, Златибор – Београд, стр. 11-33.
14. Коларић Д. (2022) Жртва кривичног дела и материјално кривично право (норма, пракса и мере унапређења), Српско удружење за кривичноправну теорију и праксу, *Оштрењено лице и кривичноправни инструменти заштите (међународни правни*

- сјандарди, норма и пракса*), *LX Редовно годишње савештовање Удружења, Златибор – Београд*, септембар 2020, стр. 50-74.
15. Коларић Д., Марковић С. (2022) Анализа досадашње примене Закона о спречавању насиља у породици, *Анали Правној факултету у Београду – Часопис за правне и друшћивене науке*, 70(1): 193-230.
 16. Основни суд у Сомбору, Решење о продужењу хитних мера, 2П2Н 14/18 од 12. 1. 2018.
 17. Прекршајни апелациони суд – Одељење судске праксе (2023), Допис – одговор на питање: „Да ли ће се за прекршај из члана 36. став 1. ЗСНП изрећи заштитна мера забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја из члана 61. Закона о прекршајима у време трајања хитних мера које су продужене од стране суда на 30 дана”, Су, бр. П-17 17/23-1 од 5. 6. 2023, Београд.
 18. Прекршајни апелациони суда, Пресуда, 3 ПРЖ бр. 751/23 од 13. 1. 2023.
 19. Прекршајни апелациони суд, Решење, 3 ПРЖ И. бр. 347/23 од 11. 1. 2023.
 20. Прекршајни апелациони суд, Решење, ПРЖ. 1654/23 од 21. 1. 2023.
 21. Прекршајног апелационог суда, Решење, III - ПРЖ. бр. 1654/23 од 31. 1. 2023.
 22. Прекршајни апелациони суд, Пресуда, 12-ПРЖ. бр. 8411/23 од 19. 4. 2023.
 23. Прекршајни апелациони суд, Пресуда, 12-ПРЖ. бр. 12125/23 од 5. 6. 2023.
 24. Прекршајни апелациони суда, Одељење у Новом Саду, Пресуда, 311 ПРЖ. бр. 4276/23 од 28. 2. 2023.
 25. Прекршајни апелациони суда, Одељење у Новом Саду, Пресуда, III-311 ПРЖ. бр. 6399/23 од 5. 4. 2023.
 26. Прекршајни апелациони суд, Одељење у Новом Саду, Решење III-305 ПРЖ. 3406/23 од 23. 2. 2023.
 27. Прекршајни апелациони суд, Одељење у Новом Саду, Решење, ПРЖ. 5940/23 од 21. 3. 2023.
 28. Прекршајни апелациони суд, Одељење у Крагујевцу, Решење, I-113 ПРЖ. 6750/23 од 30. 3. 2023.
 29. Прекршајни апелациони суд, Одељење у Крагујевцу, Решење, I-102 ПРЖ. 6427/23 од 27. 3. 2023.

30. Прекршајни апелациони суд, Одељење у Нишу, Решење, II-205 Прж. 8342/23 од 19. 4. 2023.
31. Прекршајни суд у Београду, Пресуда, 19 Пр. бр. 491/2023 од 9. 4. 2023.
32. Прекршајни суд у Смедереву, Пресуда, 13 Пр. бр. 2386/23 од 17. 4. 2023.
33. Прекршајни суд у Смедереву, Пресуда, 13 Пр. бр. 1903/23 од 20. 3. 2023.
34. Прекршајни суд у Смедереву, Пресуда, 10 Пр. 1712/23 од 10. 3. 2023.
35. Прекршајни суд у Смедереву, Пресуда, 10 Пр. бр. 2327/23 од 4. 4. 2023.
36. Прекршајни суд у Сомбору, Пресуда, 8 Прн. 3/2018, од 24. 1. 2018.
37. Републичко јавно тужилаштво (2023), подаци достављени мејлом на захтев, број предмета ПИ-31/23 од 21. 6. 2023.
38. Републички завод за статистику (2023) подаци достављени мејлом на захтев, 19. 7. 2023.
39. Hester, M., Walker, S.J., Myhill, A. (2023) *The Measurement of Domestic Abuse – Redeveloping the Crime Survey for England and Wales*, Journal of Family Violence, 38, 1079–1093 <https://doi.org/10.1007/s10896-023-00507-9>
40. Hester, M. et.al (2017) *Is It Coercive Controlling Violence? A Cross-Sectional Domestic Violence and Abuse Survey of Men Attending General Practice in England*, Psychology of Violence, American Psychological Association Vol. 7, No. 3, 417–427 <http://dx.doi.org/10.1037/vio0000107>
41. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. Istanbul, 11.V.2011.
42. Чворовић, Д., Оташевић, Б., Вранешевић, М. (2021). Мулти-секторска сарадња у случајевима насиља у породици из угла центара за социјални рад, *Социолошки преглед*, vol. LV бр. 3, стр. 1138–1164, УДЦ 364-787.34(497.11), doi: 10.5937/socpreg55-32012.
43. WHO (2021) Violence against women Prevalence Estimates, 2018. Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. Geneva.

The Misdemeanor Court as an Entity of Opposition to Domestic Violence

Abstract: *After the Law on Public Order and Peace in 2016 had been passed, a public space became a substance of the criminal offense referred to in this law. Given that violence in partner and family relationships most often occurs in a non-public area, misdemeanor courts have lost their previous role in protecting victims against certain forms of domestic violence that lack the characteristics of a criminal offense. However, misdemeanor courts have been assigned a new significant role through both the implementation of the Law on Prevention of Domestic Violence on 1 June 2017 and prescription of offenses set out in Article 36. They have become responsible for the prevention of domestic violence. In this paper, we will tackle certain segments of misdemeanor-legal protection of victims of domestic violence over the course of a five-year period with regards to the implementation of the aforementioned law. We believe that one of the goals of passing the law was to prevent all forms of domestic violence from the first moment of its occurrence, meaning that misdemeanor courts are an important entity in fulfilling this goal, primarily in the area of the implementation of urgent measures.*

Keywords: *misdemeanor, misdemeanor courts, penalty, protective measure, victim of violence.*